

УДК: 331:45

ЗАКОРДОННИЙ ДОСВІД ЄВРОПЕЙСЬКИХ ДЕРЖАВ ЩОДО ПРОФІЛАКТИКИ ВИРОБНИЧОГО ТРАВМАТИЗМУ

Лотарєва Д.В.

*Курепін В.М., доцент кафедри методики професійного навчання,
канд. екон. наук*

Миколаївського національного аграрного університету

В даний час чисельність випадків виробничого травматизму у світі посідає третє місце після онкологічних та серцево-судинних захворювань, тому проблема травмування у процесі трудової діяльності продовжує залишатися актуальною. Для порівняння показників забезпечення безпеки праці потрібен аналітичний огляд [3, с. 4] сучасного стану рівня виробничого травматизму в Україні та світі. У ході дослідження ми проаналізували закордонний досвід забезпечення безпеки праці двох європейських держав: Швеції та Німеччини, як більш благополучних в галузі безпеки та гігієни праці в Європі.

Рівень життя громадян Швеції визначається за кількома чинниками: валовий національний дохід душу населення; можливість проведення робіт з виробництва; умови максимальної безпеки. Закон «Про охорону праці» Швеції оберігає права трудящих у державі, в ньому детально описуються права всіх зацікавлених сторін (працівників і роботодавців), та умови праці при яких повинні працювати громадяни Швеції. У ситуаціях коли у працівників підприємств виникають питання що стосуються незадовільного стану вимог охорони праці на місці проведення робіт, робітники адресують такі претензії профільному уповноваженому. Він обов'язково включається до штату організації [1, с. 70], у якому працює щонайменше п'ять співробітників.

Шведська специфіка створення сприятливих умов праці базується на безпосередньої участі, як керівництва підприємства, так і виконавців робіт. Уповноважена особа покладає на себе тягар турбот і проблем, що стосуються дотримання правил проведення робіт, за яких ризик травматизму виконавців мінімальний. Навчання працівників правилам безпечної праці є державною прерогативою [2, с. 68], а фахівці управління, своєю чергою, відповідальні за те, щоб донести необхідні знання до безпосередніх виконавців.

Низький відсоток травматизму у Німеччині пояснюється кількома чинниками: перший - наявністю інспекторів технічного нагляду. Вони не тільки здійснюють перевірки щодо впровадження різних видів устаткування, але і консультують про безпеку. Дані особи є експертами у своїй галузі, їх наймають для проведення ревізій та навчання [4, с. 208].

Навчання з охорони праці в Німеччині є дуже важливим. Навчаються як безпосередньо роботодавці, так і топ-менеджери компаній [5, с. 797], уповноважені з охорони праці, проєктувальники виробничого обладнання, майстри з навчання на виробництві тощо. Аналізуючи процес навчання у Німеччині, ми з'ясували, ставка робиться на навчання осіб, які займають важливі позиції у питаннях забезпечення охорони праці підприємств. Курси з безпеки праці організують за такими напрямками, як: протипожежна безпека; особливості роботи з небезпечними речовинами; електробезпека; мінімізація ризиків при експлуатації виробничого обладнання; безпечні фізичні навантаження.

Отже, у європейських країнах Закони, що регулюють правила роботи та взаємодії працівників мають свої особливості та відмінності. Зрозуміло вони відрізняються від українських, але регулювання праці з питань безпеки мають обов'язковий характер і є важливим розділом у законах багатьох провідних державах Європейського Союзу. Для зниження виробничого травматизму необхідно постійно вживати необхідні заходи, які будуть захищати працівників від обставин, що впливають на можливі ризики при роботі та здоров'я працівників під час їхньої діяльності.

Список використаних джерел:

1. Іваненко В.С. Залучення фахівців сторонніх служб для проведення оцінки ризиків на робочому місці // OSHAgo – 2023: матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 3 жовтня 2023 р.). Київ: НУБіП України, 2023. С. 69-71. URL: <https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/15935>.
2. Іваненко В. С., Курепін В. М. Наближення національного законодавства до міжнародних норм з питань безпеки праці // OSHAgo – 2023: матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 3 жовтня 2023 р.). Київ: НУБіП України, 2023. С. 66-69. URL: <https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/15934>.
3. Курепін В. М. Ознаки якісної оцінки ризиків на підприємстві. OSHAgo – 2024: матеріали III міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 30 вересня 2024 р.). Київ, 2024. С. 3-5. URL: <https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/18902>.
4. Лазіс М. І. Позитивні тенденції до цінування здоров'я та благополуччя персоналу. OSHAgo – 2024: матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 30 вересня 2024 року). Київ: МОН України, Національний університет біоресурсів і природокористування України, Науково-виробничий журнал «Охорона праці», Європейське співтовариство з охорони, 2024. С. 207-209. URL: <https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/18907>.
5. Професійна мобільність та безпека: як ефективно використовувати соціальні мережі для кар'єрного розвитку / І. В. Бацуровська, Г. С. Кашина, В.

М. Курепін, В. В. Любарець. Вісник науки та освіти (Серія «Філологія», Серія «Педагогіка», Серія «Соціологія», Серія «Культура і мистецтво», Серія «Історія та археологія»). 2025. № 2(32). С. 787-799. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2025-2\(32\)-787-799](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2025-2(32)-787-799).

УДК 331.45

ВПЛИВ ВАЖКИХ МЕТАЛІВ НА ЛЮДСЬКИЙ ОРГАНІЗМ

Молчанов Богдан, Григор'єв Юрій

*Катковнікова Л.А., доцент охорони праці та навколишнього середовища,
к.т.н., доцент*

Український державний університет залізничного транспорту

В живих організмах важкі метали відіграють двояку роль. В невеликих концентраціях вони є складовими біологічно активних речовин, які регулюють нормальний перебіг процесів життєдіяльності. Зростання в результаті техногенного забруднення нешкідливих концентрацій важких металів призводить до негативних і навіть катастрофічних наслідків для живих істот.

Результати моніторингу безпеки харчових продуктів за останні роки показали, що від 0,80 до 3,82 % вивчених проб харчових продуктів на території України перевищували гігієнічні регламенти вмісту свинцю; 0,60 – 4,68 % – вмісту ртуті; 1,09 – 1,75 % – вмісту кадмію [1]. До 10 % проб харчових продуктів містять солі важких металів і половина з них – у дозах, що перевищують гранично допустимі концентрації (ГДК). У зв'язку з небезпекою впливу на організм людини в рослинній сировині нормується вміст таких металів, як свинець, кадмій, ртуть, мідь, цинк, олово та миш'як [2–3,5].

Нітрати входять до складу мінеральних добрив, а також є натуральним компонентом харчових продуктів рослинного походження. В рослини нітрати потрапляють з ґрунту. Концентрація нітратів в продуктах харчування залежить в основному від неконтрольованого використання азотних добрив. Основним джерелом нітратів у сировині та продуктах харчуванні крім азотовмісних сполук є нітратні харчові добавки, які вводять у м'ясні вироби для покращення їх харчових показників і пригнічення мікроорганізмів [5].

В Україні майже шоста частина сільськогосподарської плодоовочевої продукції містить нітрати у дозах, які перевищують максимально допустимий рівень [1]. У першу чергу, надмірний вміст нітратів у харчових продуктах сприяє розвитку онкологічних і алергічних захворювань.

Велике значення для зниження вмісту нітратів має технологічна обробка сільськогосподарських продуктів. Так, при митті кропу, салату, петрушки й інших зелених культур кількість нітратів знижується на 20 %, а після двогодинного вимочування у воді на 30–60 %. Відварювання до готовності картоплі, буряків, моркви (після чистки і миття) дозволяє значно знизити концентрацію цих речовин.